

دی‌دگاه

شماره: ۷۷	موضوع: پیشنهاد ایجاد و فعالیت فروشگاههای زنجیره ای محصولات کشاورزی
تاریخ: ۱۳۹۰/۱۰/۰۶	

تهیه و تنظیم: داود چراغی

توضیح اجمالی:

بخش اعظم کالاها و خدمات از جمله محصولات کشاورزی در ایران بصورت سنتی توزیع می‌شود. بسته بندی، درجه بندی، ذخیره سازی آنها نیز عمدتاً بدون رعایت استانداردهای سخت افزاری و نرم افزاری بوده و همچنین حمل و نقل، عمده فروشی و خرده فروشی این گونه محصولات بدون توجه به رعایت حقوق مصرف کنندگان انجام می‌گیرد. ضمن آنکه تفاوت زیاد بین قیمت خرید کالاهای مختلف به خصوص محصولات کشاورزی از کشاورزان و تولیدکنندگان و قیمت عرضه این محصولات به مصرف کنندگان نهایی می‌باشد. بدین ترتیب از یک طرف تولیدکنندگان و کشاورزان علی‌رغم صرف هزینه و زمان زیاد برای تولید محصولات، معمولاً آن را به قیمت بسیار کمی می‌فروشند و از طرف دیگر مصرف کنندگان می‌باید محصولات مورد نیازشان را به قیمت بسیار بالایی نسبت به قیمت تولید کنند، خریداری نمایند. همچنین در فرآیند تولید تا عرضه این محصولات تعداد زیادی واسطه تحت نامهای سلف خر، بنکدار، عمده فروش و خرده فروش فعالیت دارند. بدین ترتیب ساختار نظام توزیع محصولات کشاورزی در ایران، بصورت سنتی و با کمترین استفاده از ابزار و روشهای نوین فعالیت، محصولات تولیدی کشاورزان را با کمترین قیمت ممکن خریداری و با انجام درجه بندی و بسته بندی غیر استاندارد و دستی همچنین دست به دست شدن زیاد محصولات توسط واسطه‌ها و استفاده از وسایل حمل و نقل غیر استاندارد، آنها را با قیمت بالایی نسبت به قیمت خرید از کشاورزان در اختیار مصرف کنندگان قرار می‌دهند. در این بین مصرف کنندگان برای امکان انتخاب محصول مورد نیازش (جدا کردن) با توجه به کیفیت و تعداد مورد نیازشان، باید قیمت بیشتری با چانه زنی با فروشندگان، پرداخت نمایند.

نکات کلیدی:

در بازارهای جهانی محصولات کشاورزی، بنگاههایی که همه اصول علمی در فرآیند فرآوری، بسته بندی، درج بندی، حمل و نقل، ذخیره سازی و ... را در انجام فعالیتهای مختلف زنجیره تامین انجام می‌دهند، موفق می‌باشند. البته شکل گیری فضای رقابتی در بازارهای کشورهای توسعه یافته، تا حدود زیادی مربوط به سیاستگذاری کلان اقتصادی دولتهاست که موجب سوق یابی بنگاهها به استفاده از ابزار و روشهای نوین در انجام فعالیتهای مخ تلف از جمله تولید و بازرگانی محصولات کشاورزی است. بدین ترتیب مشاهده می‌شود در اکثر کشورها، بخش اعظم فعالیت بازرگانی در زنجیره تامین توسط فروشگاههای بزرگ زنجیره ای انجام می‌گیرد. این فروشگاهها بصورت گسترده با حذف واسطه‌ها، اقدام به سفارش خرید کالاها از تولیدکنندگان مختلف از جمله کشاورزان براساس استانداردهای مربوطه در این زمینه می‌نمایند. این فروشگاهها که تخصص زیادی در انجام همه فعالیتهای زنجیره تامین کالاها دارند، کالاهای خریداری شده از کشاورزان را بصورت علمی و در زمان مناسب برداشت، درجه بندی، بسته بندی، نگهداری، حمل و نقل و در نهایت در شعبات مختلف به مصرف کنندگان نهایی عرضه می‌نمایند. در این فرآیند **اولاً تعداد زیادی واسطه حذف می‌گردد، ثانیاً محصولات بصورت کاملاً علمی با استفاده از ابزار و روشهای نوین در زمان و هزینه کمتر و رعایت همه استانداردها، آماده عرضه به مصرف کنندگان می‌شوند، ثالثاً امکان خرید به قیمت مناسب و به مقدار و کیفیت مد نظر برای همه مصرف کنندگان در فضای استاندارد در شعبات فروشگاههای زنجیره‌ای آماده است.** بدین ترتیب محصولات با توجه به کیفیت به قیمت بیشتر از حالت سنتی از کشاورزان خریداری و با صرف حداقل هزینه در اختیار مصرف کنندگان قرار می‌گیرد. این چنین ساختار و عملکردی در نظام تهیه، تدارک و عرضه کالاها و خدمات در اکثر کشورهای جهان دایر است. اما در مقابل، ساختار و عملکرد فعالان نظام تهیه، تدارک و عرضه در ایران بصورت سنتی و کمترین استفاده از ابزار و روشهای نوین فعالیت انجام می‌گیرد. بر این اساس برای بهبود نظام تهیه، تدارک و توزیع کالاها و خدمات در ایران نیز لازم است، اولاً طوری برنامه‌ریزی و سیاستگذاری شود که به مرور بنگاههای سنتی و کوچک به سمت ایجاد بنگاههای بزرگ و زنجیره‌ای که در انجام فعالیتهای مربوطه در زنجیره تامین کالاها، از اصول و استانداردهای علمی استفاده می‌نمایند و ثانیاً اقدامات لازم برای شکل گیری بنگاههای مدرن و زنجیره ای در زنجیره تامین و توزیع کالاها و خدمات شکل پذیری. شکل گیری و گسترش فعالیت بنگاههای مدرن زنجیره ای (گسترش استفاده از علم و همچنین ابزار و روشهای نوین فعالیت در تولید و بازرگانی کالاها و خدمات) موجب حمایت همزمان هم از تولیدکنندگان و هم از مصرف کنندگان می‌شود، بنگاهها برای افزایش سود و درآمدشان، اقدام به توسعه بازار فعالیتشان از بازارهای داخلی به بازارهای جهانی می‌شود. در نتیجه ایجاد و فعالیت فروشگاه زنجیره ای تخصصی محصولات کشاورزی با توجه به شرایط و ویژگیهای مختلف اقتصاد و فرهنگ ایران پیشنهاد می‌شود. شایان ذکر است در صورت لزوم امکان ارائه طرح توجیهی فنی و اقتصادی و همچنین عملیاتی نمودن این طرح وجود دارد.